

Identiteettipolitiikka, provokaatio ja propagandan kieli: woke ja median aggressiivinen retoriikka. Luennon taustalla: *Arvosodan aikakausi - kirkko jälkikristillisen kulttuurin puristuksissa.* STI / To 30.9. klo 14-16 / Dos. Timo Eskola /Iustitia Supplement 2021

Somen väkivaltainen luonne ei ole jäänyt meidän aikanamme varmaankaan keneltäkään huomiotta. Julkinen keskustelu on täynnä esimerkkejä siitä, miten somesta on tullut lakia noudattavien kunnan kansalaisten vainoamisen väline. Yhdysvalloissa lukemattomat taiteilijat, professorit ja luennoitsijat on erotettu tai pakotettu eroamaan somessa esitettyjen syytösten perusteella. Joissain tapauksissa on ollut lähtökohdaksi aito moraalinen huoli, kuten #metoo-liikkeessä, ja silloin riidat on selvitelty oikeudessa. Suuressa osassa kuitenkin ajojahti on ollut pelkkä marginaaliryhmien toteuttama kampanja netissä. Ylivoimaisesti suurin osa aiheista koskee nimittäin vääräksi koettua ajattelua, jota on monissa tapauksissa pidetty suorastaan erottamisen perusteena. Työntekijä on syyllistynyt rikokseen uutta kertomusta vastaan, hän on kirjoittanut “against the narrative”.

Toimittaja Anne Applebaum puhuu “uusista puritaaneista”. Hän on tavannut näiden uhreja, ihmisiä, jotka ovat menettäneet kaiken. He ovat menettäneet työnsä, varallisuutensa, ystävänsä ja työtoverinsa – vaikka eivät ole rikkoneet ainoatakaan lakia tai edes työpaikkansa asettamia sääntöjä. He ovat ainoastaan rikkoneet (tai heidän syytetään rikkoneen) sellaisia sosiaalisia koodeja, jotka koskettavat rotua tai seksuaalisuutta tai pelkästään sallitun huumorin laatua. He ovat rikkoneet kirjoittamattomia sääntöjä, joita ei viisi vuotta sitten tai suorastaan viisi kuukautta sitten ollut edes olemassa. Ovatko nämä syytetyt ihmiset siis tehneet arvointivirheen? Monet heistä eivät ole ylipääntään tehneet mitään.

Näin on myös Euroopassa. Ihminen voidaan erottaa yhden Twitter-postauksen tai väärän “tykkäyksen” perusteella. Ja tämä on totta, ei liioittelua. Kuulusimmaksi esimerkiksi on noussut Potterkirjailija J.K. Rowling. Hän oli Twitterissä antanut tukensa Center for Global Development (CGD) yhtiön työntekijälle Maya Forstaterille, joka erotettiin 2019 biologista sukupuolta koskevan näkemysnsä takia. Työnantaja vetosi siihen, että hänen käsityksensä biologisen sukupuolen ensisijaisuudesta ei ollut sopiva, vaan se koettiin trans-ihmisiä loukkaavaksi. Rowlingin “tykkäyksen” johdosta alkoi hirveä myllytys, joka lopulta johti jopa Suomessa siihen, että Tammi joutui pyytelemään anteeksi hänen aivan tavallisen kirjansa julkistamista Pride-viikolla. Täydellinen kuva aikamme kiihkosta, jossa yksilön maine turmellaan ilman perusteita.

Kirkon ja teologian näkökulmasta voidaan jo yleisellä tasolla sanoa, että postmoderni murros ja identiteettipolitiikka tulevat muuttamaan ratkaisevasti kirkon asemaa länsimaissa. Pahimmassa tapauksessa ne saattelevat vanhat ja väsyneet kristilliset kirkkokunnat yhteiskunnan unohdettuun marginaaliin. Pienet esimerkit herättävät kuitenkin ainoastaan mielikuvituksen. Analyysissä on pyrittävä selvittämään suurta kuvaa ja ilmiöiden laajaa taustaa.

1. Ideologinen murros

Postmodernismi tunnetaan sanana niin hyvin, että siihen on jo kyllästytty – aivan kuten sen lyhyeen määritelmään heteronormatiivisen patriarkaliskmin vastustajana. Suurta yleisöä koskevan keskustelun ongelma on kuitenkin siinä, että ihmiset eivät ymmärrä postmodernismia. Määritelmä on tietenkin – suoraa vastakohtaa etsien – pelkkä radikaalin lesbofeminismin sotahuuto (patriarkan vastakokohta on nainen ja heteron homoseksuaali). Tämä ei kuitenkaan vielä paljasta, että lähtökohdaksi on ranskalainen filosofia ja Michel Foucault’n kärkevä diskurssiteoria. Eikä se kerro, miten laajalla rintamalla alan ryhmät ja verkostot toimivat.

Jokaisella vaikutusvaltaisella yhteiskunnallisella liikehdinnällä on – lähes poikkeuksetta – vahva ideologinen taustansa. Vaikka käytännölliset sovellutukset poikkeaisivat siitä vahvastikin, aatteelliset isät ja äidit löytyvät kyllä, ja tässä tapauksessa Pariisista. Siellä vaikuttajina olivat etenkin Jacques Derrida ja Julia Kristeva. Vaikka meidän aikanamme tuntee paremmin Judith Butlerin ja bell hooksin (pienillä kirjaimilla), näitä ei olisi koskaan syntynyt ilman pariisilaisia esikuvia.

Suurten sotien jälkeisen sukupolven vasemmistolainen vallankumousideologia syntyi, kun Hitlerin jälkeinen sukupolvi tuli täysi-ikänsä. He olivat perineet vanhemmiltaan sen pelon ja ahdistuksen,

jossa miehittäjien vastustajia surmattiin ja perheen juutalaisia ystäviä vietiin keskitysleireihin. Sellainen ei saisi toistua. Saksassa kasvoi marksilainen punaterrorismi, Ranskassa hienostuneempi “jälkistrukturalistinen” filosofia. Suuret kertomukset piti kaataa. Nehän olivat olleet pelkkiä rikkaan valkoisen kristillisen ja kolonialistisen vallanpitäjän omia unelmia. Totuus oli sodan jälkeen kuollut, ja kuka tahansa kykeni ympärillään näkemään, minkälaiset tuhon maailmanvaltaa hamuava valkoinen mies oli saanut aikaan. Ja jos ajattelee television ja elokuvien oman aikamme tuotantoa, myös meidän sukupolvemme työstää jatkuvasti samaa Hitlerin perintöä – oli pa kyseessä sitten Liam Neesonin tähdittämä *Schindlerin lista* tai Brad Pittin mestarinäyte, Tarantinon *Kunniattomat pas-kaiiset*.

Postmodernismi kaataa vanhat narratiivit. Oikeistolaisen maailmanjärjestyksen ja kristillisen mo-raalin tilalle tulevat uudet iskusanat: sosiaalinen oikeudenmukaisuus, identiteettipolitiikka, inklusi-vismi ja intersektionaalinen feminismi. Liikehdinnällä on nimiä kuin rakkaalla lapsella: woke, can-cel-kulttuuri ja gender-ideologia. Näitä vievät netissä eteenpäin näppäinsotilaat, “keyboard war-riors”, somen pikavoittoja hakevat aktivistit, jotka katsovat suoran toiminnan olevan aina demokra-tiaa parempi ja varmempi keino saavuttaa yhteiskunnassa päämääriään.

Miksi juuri seksuaalisuus ja perhe, moni kysyy. Tausta on ranskalaisessa filosofiassa ja Fou-cault’ssa. Rahan vallan ohella kyse oli juuri arvokysymyksistä, siis seksuaalimoraalista ja perheestä, oikeistolaisesta kristillisestä ydinperheestä ja aviorikosdiskurssista – toisin sanoen feminismistä ja marginaaliryhmien oikeuksista. 1960-luvun vallankumous ei enää koskenut tuotantovälineiden omistusta. Niitä hyväksi käyttävä “modernismihan” oli juuri tuhonnut Euroopan. Siksi se koski ih-misen subjektia, mielihyvän kokemista, seksuaalista nautintoa ja vapaita suhteita niiden kaikissa muodoissa. Vanhat kahtiajaot ja perinteiset arvot tuomittiin pelkiksi binääriseen opposition (kielijär-jestelmän vastakkaisten sanojen) väkinäisiksi rakennelmiksi.

Jälki-modernissa arvoilla ei ole enää muuta perustetta, kuin subjektin oma tuntemus. Koska merkitys ei näiden filosofien mukaan ulotu kielen tai diskurssin ulkopuolelle, totuus vaihtuu val-taan. Kyse on Foucault’lle ainoastaan siitä, kenen kertomus saa vallan yhteiskunnassa. Tämä selit-tää, miksi arvokeskustelu muuttuu arvosodaksi, taisteluksi erilaisten vahvan identiteetin ryhmien välillä. Samalla löytyy selitys sille, miksi erityisesti kristityt vaikuttajat, pastorit ja kansanedustajat, joutuvat valtapelin kohteiksi ja heitä haastetaan jopa oikeuteen – lähes kaikissa länsimaissa.

Kirkon ja teologian näkökulmasta muutos on dramaattinen. 1960-luvun lopulla saneltiin länsi-maisten kirkkojen tuhon syntysanat. Tämän jälkeen mikään ei enää pelasta perinteisiä kirkkoja sen paremmin Euroopassa kuin Yhdysvalloissa. Muutos on vienyt 50 vuotta, mutta nyt elämme romah-duksen keskellä.

2. Jälkikristillisyyden nopeutuminen

Postmodernin liikehdinnän teho ei olisi kaiketi ollut näin suuri, ellei ilmiö olisi sattunut osumaan jälkikristillisyyden kasvuun lännessä. Tosin aikaa on kulunut kymmeniä vuosia, joten yhteensovitta-mista on ehtinyt tapahtua monella tasolla. Derrida oli yksi Yhdysvaltain yliopistojen suosituimpia puhujavieraita jo 1980-luvulla. Olennaista on kuitenkin panna merkille niin yhdysvaltalaisen kuin eurooppalaisen nuoren polven, 2000-luvun milleniaalien nopea irtautuminen kristillisestä identitee-tistä. Tätä on säestänyt kirkosta eroaminen.

Uusmoralismi vastustaa “heteronormatiivista patriarkalismia”, joka tietenkin on sellaisenaan pelkkä kuvitelma, sisällötön iskulause. Kuitenkin juuri se monine muotoineen tuli täyttämään sitä tyhjötä, jonka vanhan kristillisyyden katoaminen julkisesta tilasta täytti. Samalla tapahtui irtautu-minen kristinuskon suuresta kertomuksesta. Ennen kaikkea tämä koski nimenomaan moraalikysy-myksiä. Syy löytyy edeltä Foucault’n ajattelusta. Opetuslapsia syntyi yliopistosta toiseen.

Samalla on kuitenkin todettava, että kyseessä ei ole yhtenäinen liike eikä edes yhtenäinen filoso-fia. Vaikka dekonstruktioista tuli vallan väline akateemiseen maailmaan, kieli ei ollut vanhojen käsi-tysten tai moraalinormien purkajille suhteellista. Oma totuus oli heille varma totuus, jopa niin varma, että sen vastustajat oltiin valmiita kriminaalisoimaan. Identiteettipolitiikka ei ole filosofiaa. Jos Derrida eläisi, hän kääntyisi haudassaan.

Kristinuskon katoaminen koettiin myös vapautena. Francis Fukuyama on huomauttanut, että vakiintuneessa demokratiassa kansalaisille ei riitä enää se, että heillä on yhteiskunnassa yhtäläiset valinnanvapaudet. Näistä tulee itsestäänselvyyksiä kaikkialla muualla paitsi diktatuureissa. Vapaassa yhteiskunnassa ihmiset alkavat kaivata erilaisia “kätettyjä mahdollisuuksia” ja omien vapauksiensa suurempaa yhteiskunnallista näkyvyyttä. Siinä vaiheessa he alkavat vastustaa erilaisia sosiaalisia normeja ja instituutioita, jotka rajoittavat heidän täydellistä vapauttaan. Siksi taistelu sisäisen identiteetin julkisesta legitimoimisesta koetaan oikeutetuksi (*Identiteetti*).

Edelleen Fukuyama selittää identiteettipolitiikan liberaalin demokratian omana hedelmänä. Mikään yhteiskunta ei kykene suhtautumaan kansalaisiin täysin tasavertaisesti. Eri instituutioissa ihmisiä arvioidaan – etenkin Yhdysvalloissa – niin ihonvärin ja etnisyyden kuin sukupuolisen suuntautumisenkin perusteella. Näin syntyy tilanne, jossa jokainen marginaaliryhmä voi sanoa kokevansa vähättelyä. Fukuyaman teos *Identiteetti* pohtii ihmisen minuutta erityisesti arvokkuuden ja arvostuksen saamisen näkökulmasta. Vähättely on arvokkuuden vastakohta. Identiteettipolitiikka kohdistaaakin voimansa siihen, että koko muu maailma tunnustaisi yksilön sisäisen minuuden arvon.

Postmodernin identiteettipolitiikan paradoksi on siinä, että se voi toteuta vain liberaalissa demokratiassa, yhteiskunnassa, joka on jo vapaa. Silloin on tilaa myös vastustaa vakiintuneita instituutioita siksi, että todellisesti yksilön ei tarvitse enää sopeutua niiden ylläpitämiin sääntöihin. Silloin on mahdollista esittää vaatimus, että koko yhteiskunnan tulee muuttua yksilön toiveiden mukaiseksi. Esimerkin Fukuyama löytää homoavioliittoliikkeestä. Liikkeelle ei Yhdysvalloissa riittänyt se, että samaa sukupuolta olevien virallinen siviiliavioliitto toisi samat taloudelliset oikeudet kaikille liitoille. Olennaista oli muuttaa avioliiton käsitettä niin, että itse avioliiton instituutio tunnustaa yhden liiton kautta kaikkien tasavertaisen ihmisarvon. Sama ilmiö näkyy meillä Suomessa, koska täälläkin homoliike hakee samaa sukupuolta olevien kristillistä vihkimistä, vaikka samaa sukupuolta olevien avioliitto on jo saanut lain voiman.

Näin Fukuyama päätyy identiteettipolitiikan syntymekanismin tulkintaan. Koska liberaalissa demokratiassa jokainen marginaaliryhmä etsii ja vaatii omaa arvokkuuttaan toisten rinnalla, yhteiskunnat alkavat jakautua entistä pienempiin ryhmiin. Kullakin ryhmällä on oma “uhriksi joutumisen kokemuksensa”, kuten kirjoittaja sanoo. Siksi onkin johdonmukaista, että yhteisöön vaikuttaminen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuu nimenomaan uhritumisen avulla. Yhteiskunnan sirpaloituminen ei ole politiikan historian tutkijan näkökulmasta kuitenkaan ongelmatonta. Kapeiden identiteettien vaaliminen vieraannuttaa ihmisiä toisistaan. He menettävät yhteisöllisyyden ja alkavat helposti etsiä sitä vain omasta viiteryhmästään. Tämä on omiaan vahvistamaan ryhmien välistä valtataistelua. Fukuyama varoittaaakin lukijoitaan siitä, että eri ryhmien välinen taistelu voi synnyttää “kaunan politiikkaa”. Sellaisesta olemme toki nähneet etenkin Yhdysvalloissa jo esimerkkejä. Toisissa luvuissa kuvatun Capitolin valtauksen keskipisteessä oli ryhmiä, jotka olivat kokeneet joutuneensa syrjäytetyiksi Yhdysvaltojen marginaalia suosivassa yhteiskunnassa.

Politiikan analyysistä nouseva selitys saa tukea alussa tarkastellusta kulttuurin muutoksesta. Yhtenäiskulttuurin jälkeen tulee epäyhtenäinen kulttuuri. Kristinuskon vaikutus länsimaissa ja Suomessa alkaa olla ohi. Yhteisen arvopohjan sijaan eri ihmisryhmillä on toisistaan voimakkaasti poikkeavia arvoja. Kuten aiemmin todettiin, yhtenäisyyden oli etenkin sotien jälkeen taannut luterilainen kristillinen usko, jonka eetos tuki jälleenrakentamisen aikaa. Seuraava sukupolvi alkoi kuitenkin kyseenalaistaa edeltäjiään ja synnytti postmodernin liikkeen. “Modernin” – siis tuhoisana pidetyn – kulttuurin piirteisiin kuului kirkon tukema oikeistolainen miesten ylivalta. Kapinan tuloksena on puolestaan se arvojen basaari, jonka näemme nyt ympärillämme.

Epäyhtenäinen kulttuuri tuo mukanaan arvokonfliktit. Koska mitään yhtenäistä lähtökohtaa yhteiskunnan tavoitteille ei enää ole, poliittista tai mielipidevaltaa tavoittelevat ryhmät joutuvat myös keskenään koviin ristiriitoihin. Suurin panostus kohdistetaan kuitenkin vanhaa narratiivia vastaan. Kun konfliktin todellisuuteen yhdistyy postmodernin ajan demokratian vastustaminen, tuloksena on suora toiminta, jota toteutaan etenkin somekampanjoiden avulla. Tavoitteita ajetaan esimerkiksi tehtailemalla syytteitä toisella tavalla ajattelevien ihmisten kirjoittamista teksteistä.

Tosin on samaan hengenvetoon muistettava, että postmodernit liikkeet toimivat pelkästään kulttuurin ja humanististen tieteiden alueella, yliopistoissa, mediassa ja viihdekulttuurissa – sekä tietenkin vihreässä ja vasemmistolaisessa politiikassa. Rikas valkoinen mies ja nykyään vielä useammin

rikas aasialainen mies pitää suvereenia valtaa globaalissa markkinataloudessa, joka ohjaa myös Suomen talouselämää ja talouspolitiikkaa ilman vaihtoehtoja tai edes varteenotettavaa kilpailijaa. Siinä mielessä vasemmiston postmoderni vallankumous on rajallinen ja kapea-alainen ilmiö. Se ei uhkaa sitä valkoisen miehen hegemoniaa, jota se on väittänyt vastustavansa. Monissa maissa arvokonflikti onkin pelkistynyt riitelyksi kirkkojen edustajien kanssa.

Kirkon ja teologian näkökulmasta lännen nopea sekularisoituminen tulee tuottamaan olennaisia muutoksia. Väki vähenee ja kirkot köyhtyvät. Pyhääköjää myydään jo monissa maissa. Pahimmillaan ne muutetaan yökerhoiksi. Samalla postmodernit valtaavat nuoremman ja naisistuvan papiston. Monille ihmisille kirkolla ja yökerholla ei ole enää edes teologisesti juuri eroa.

3. Nuorisokulttuurin muutoksesta

Monien analyysien mukaan internet on “demokratisoinut” median (siirtymä sähköposteista “sosiaaliseksi mediaksi”). Netistä tuli blogien ja Facebookin avulla avoin julkaisukanava. Kun se oli käsillä, tekstejä ei tarvinnut enää yrittää saada lehtien yleisönosastoon tai vaihtoehtolehtien artikkeleiksi. Kontrollioimaton sosiaalinen media johti lopulta perinteisen median välineiden haltuunottoon. Kuka tahansa sai julkaista mitä tahansa. Viestit kulkivat verkostoissa ja kärkeviäkin lausumia jakoivat sisältöä tunnistamattomat algoritmit. Samalla demokratia vaihtui suoraan vaikuttamiseen.

Vähitellen tilaa saivat myös monet kielteiset ilmiöt. Verkon anonyymi valta nousi vähitellen koko länsimaista yhteiskuntaa ohjaavaksi tekijäksi. Mutta miten ihmeessä? Sosiaalisen median muutoksia tutkinut Pullinen (*Mitä meille tapahtui? Näin internet ja sosiaalinen media muuttivat elämämme*) on todennut, että internetin vastakulttuurissa ja vaihtoehtomaailmassa nuori polvi elää rakenteiden murskaamisen ja meemien ohjaaman kuvitteellisen todellisuuden maailmassa. Kun internet syntyi hippikulttuurin aikakaudella, muun kulttuurin valtavirta, jäykät instituutiot ja valtionkoneisto joutuivat alusta lähtien siellä vastavirtaan. Tilalle syntyi nuorison sisäistä vapautta korostava “jatkuvan karnevaalin kulttuuri,” kuten Pullinen sanoo (HeSa). Internetin uusilla kanavilla luotiin vaihtoehtoisia maailmoja kylmän sodan todellisuudelle. Välineiksi tulivat “pelleily, liioittelu ja aggressiivinen, loputtomasti peruseriaatteisiin kiertyvä väittelykulttuuri”.

Somesta tuli alusta lähtien provosoiva. Siihen innostaa jo Twitterin ja keskustelupalstojen lyhyt viestikenttä. Kommentteille on tyypillistä trollaaminen eli kärkevä provosointi, toista halventavat väittelyt ja jopa ihmisen yksityisten tietojen levittäminen sekä toisen keskustelijan häpäisy.

Militantti terminologia on tavanomaista niin somen keskustelupalstoilla kuin akateemisten analyysien kirjoittajien arsenalissa. Onkin hieman yllättävää, että juuri sosiaalinen media, joka on myönteisessä mielessä vapauttanut viestinnän ja subjektivoi julkaisutoiminnan, on valvomattoman luonteensa turvin tuottanut kolmannen kulttuurin, nimittäin *väkivaltaisen pelon kulttuurin*. Kuten edellä jo todettiin, somen valtapeli käyttää välineenään uhkailua. Sillä on aina selkeä tavoitteensa. Aggressiivisen toiminnan tavoitteena on kohteen itsekontrolli, jota ohjaa pelko.

Mitä kirkon ja teologian tulisi tällaisesta muutoksesta ajatella? Suurelta osalta se tapahtuu kirkosta riippumatta – mutta siihen vähitellen vaikuttaen. Myös kirkon alueen keskusteluissa etenkin kovaääniset nettiaktivistit yrittävät keskustelupalstojen lyhyiden viestien avulla muuttaa ilmapiiriä ja mielipiteitä. Moni tuntee aktiivisimmat vaikuttajat jo nimeltä ja tunnistaa heidän pyrkimyksensä. Ehkä vaikein ongelma koskee aidon demokratian kaventumista. Kun pelottelun ja ryhmäpaineen luomisen avulla pyritään suoralla toiminnalla tuomaan seurakuntien toimintaan muutoksia demokraattisen päätöksenteon ohi, yhteisö kärsii väistämättä.

4. Nettiaktivismi

Aktivismi on aktiivista. Sitä ei tule unohtaa. Kyse on yhdeltä osalta määrätietoista järjestökoulutuksesta, missä opitut toimintamallit pannaan käytäntöön eri maissa. Britannista löytyvät esimerkit osoittavat, että erityisesti seksuaalista “tasa-arvoisuutta” hakevilla ryhmillä ja on selkeä ja harjoiteltu strategia. Ne ovat aktiivisia etsimään näkemystensä vastustajien taannoisista lausumista tai teksteistä “loukkaavia” lauseita pitkänkin ajan takaa. Tämä kävi ilmi, kun filosofi Sir Roger Scruton siirrettiin syrjään vastuutehtävästä monia vuosia aiemmin kirjoitetun tekstin perusteella. Julkinen

kohu oli Britanniassa saman tapainen kuin Ruotsalan, Puolimatkan tai Räsäsen kohdalla Suomessa. Ei siten ihme, että täälläkin Räsäsen “loukkaavaksi koettu” mielipide etsittiin yli viisitoista vuotta vanhasta tekstistä. Joku on todella harrastanut Räsäs-kirjallisuutta.

Kun toimittaja Toby Young (*Standpoint*) arvioi edellä mainittua Scrutonia vastaan tehtyä internetkampanjaa, hän havaitsi siinä selkeitä piirteitä. Vaientamiseen pyritään määrätietoisilla julkisuuskampanjoilla. Professori Tapio Puolimatka on nostanut suomalaisessa keskustelussa esiin Youngin analyysin viisi keskeistä tekijää.

1. *Kaiva esiin “loukkaavia” kommentteja valitun henkilön julkaisuista.* Meidän on ymmärrettävä, että tämä määrätietoinen toiminta on konkreettista. Jokin ryhmä hakee määrätietoisesti yleisestä arvoliberaalista kannasta poikkeavia näkemyksiä kohujen synnyttämiseksi. Sellaiseen riittää jopa Twitteriin vuosia aiemmin kirjoitettu lyhyt lause. Syytely ei ole siten satunnaista, vaan joku työskentelee vaivoja säästämättä avainlauseiden löytämiseksi. Ulkomailla Twitterin historia on katkaissut monen ihmisen urankehityksen. Vääräleuat sanovat tästä jo pilkaten: “Twitter on LinkedIn potkuilla”. Internetin tallenteista ja tykkäyksistä muodostuu vähitellen suunnaton julkinen tietokanta, jota myös pahantahtoiset ihmiset voivat helposti käyttää hyväkseen. Siitä rakentuu, kuten tutkija Timo Harjuniemi on todennut, digitaalinen syntisäkki, jonka perusteella tuomiolle vaaditaan niitä, jotka kirjoittavat narratiivia vastaan.

2. *Yllytä loukkaantumisen kokemiseen (outrage).* Närkästystä ei synny kuitenkaan itsestään. Kohdehenkilöiden lausumat ovat usein vanhoja eikä kukaan yksittäinen ihminen ole niihin aiemmin loukkaantunut. Närkästystä täytyy synnyttää ja yllyttää, aivan kuten Young huomioissaan esittää. Tämä selittää, miksi lausuman ei tarvitse olla itsessään loukkaava. Riittää, että se poikkeaa marginaaliryhmien vaatimasta normistosta ja joku voi tänään väittää lauseen loukkaavan tunteita.

3. *Kiinnitä huomio kohteen rotuun ja sukupuoleen.* Aivan olennaista on korostaa sitä, että loukkaavaksi väitetty osapuoli on etuoikeutettuun eliittiin kuuluva, yleensä valkoihoinen henkilö. Parasta on, jos hän on mies, mutta kuten tiedämme, myös naisia vastaan voidaan hyökätä. Intersektionaalisuuden näkökulmasta monet puhuvat sortohierarkiasta. Eliittiin kuuluvien ihmisten odotetaan sortavan alempiaan (white supremacism).

4. *Eristä uhri.* Young toteaa, että Britanniassa Scruton pyrittiin julkisen kohun avulla eristämään niistä viiteryhmistä, jotka olisivat voineet antaa hänelle tukea. Se onnistuu ainakin jossain määrin häpäisyn ja ostrakismin avulla. Julkisesti pannaan julistettua ihmistä kartetaan, jotta lika ei tarttuisi.

5. *Juhli (celebrate) voittoa.* Mielenkiintoisena loppukaneettina huomioissa on julkinen juhlinta. Kun henkilö on saatu häväistyksi, erotetuksi tai jollain tavalla tuomituksi, internetin palstoilla alkaa ilakointi. Kaadon jälkeen vietetään onnistuneen metsästyksen pitoja. Young kertoo esimerkkejä, joissa aktivistit otsikoivat kommenttejaan tyyliin: “Sainpas sinut”. Kokemuksen täydentävät kuvat samppanjalasien kilistelystä.

Metsästyksestä tässä arvosodassa lieneekin kyse. Kohteet valikoidaan tarkasti. Saaliilla täytyy olla “kokoa ja näköä” eli merkittävä asema yhteiskunnassa. Suomessa tuskin voi kuvitella näkyvämpää uhria kuin kansanedustaja ja entinen ministeri. Ja kuten sanottu, maalitus ei synny tyhjiössä. Liikkeellä on joukko toimijoita, joilla on aikaa ja rahaa määrätietoiseen työskentelyyn. Tällaisessa toiminnassa ei ole kyse kenenkään yksilön suuttumuksesta tai hetkellisistä tunteista, vaan rintamasodasta, jossa arvoliberaalin siiven näkökulmasta kaikki keinot ovat sallittuja.

Kirkon ja teologian näkökulmasta katsoen myös aktivistien määrätietoisilla toimenpiteillä on oma vaikutuksensa. Sen ovat saaneet kokea niin kirkkoherra Jussi Mäkelä kuin kenttäpiispa Pekka Särkiö. Tunnetut kristityt ovat myös Suomessa joutuneet kampanjoiden kohteiksi Aki Ruotsalasta kansanedustaja Päivi Räsäseen, jonka oikeudenkäynti alkaa ensi tammikuussa. Nimettömät ilmianot häntä vastaan alkoivat, kun Räsänen kritisoi Tulkaa kaikki -liikkeen masinoimaa luterilaisen kirkon ja erityisesti Helsingin seurakuntien osallistumista Helsingin Pride-kulkueeseen. Piispa Irja Askola sitten kävelikin kulkueessa eräiden vasemmistolaisien poliittikkojen ympäröimänä.

5. Huomiotalouden nousu: mainehaittojen pelko

Yhteiskunta on muttunut monella tapaa. Kun kattilaan lisätään teknologian murros, internet ja älypuhelimet, keitos porisee jo kovalla liekillä. Länsimaista yhteiskuntaa ohjaavat nykyään aikaisemmasta poikkeavat voimat. Globaali markkinatalous on synnyttänyt kilpailuyhteiskunnan, jolle ei löydy vertaista historiasta. Viestinnän räjähdys ja pikaviestien arkipäiväistyminen, tykkäysten ylivalta ja yhden rivin reagoitien nopeus on muuttanut myös markkinoinnin. Sen ansiosta kilpailu näkyvyydestä on nyt edellytys taloudellisille voitoille.

Näkyvyyden tavoittelu on tuottanut kilpailun myös somessa: huutokilpailussa vain räikein kailoitus kuuluu. Osin siksi yllä esitelty uusi nuorisokulttuuri on istahtanut yhteiskunnan uuteen arkeen täydellisesti. Tässä lienee keskeinen syy siihen, että nettiaktivismi on ottanut käyttöönsä manipuloimisen ja propagandan keinot. Mutta niistä myöhemmin. Ensin pari ajatusta maineesta.

Huomiotaloudessa mainehaitasta on tullut keskeinen uhka myynnille, tuloksille ja voitoille. Näin syntyi risteyskohta, joka selittää, miksi marginaaliryhmien edustajat saivat kiintopisteen omille väännöilleen julkisessa sanassa. Ne kykenevät vetoamaan suuriin yrityksiin uhkaamalla homofobialla tai transfobialla tai millä tahansa keittiöpsykologeja hätkähdyttävällä fobialla, jonka milleniaalit kokevat ahdistavaksi. Siksi esimerkiksi Pride-kulkueen kannattamisesta on tullut markkinatekijä myös suomalaisessa yhteiskunnassa. Voin vain kuvitella, miten arkaan paikkaan Päivi Räsäsen kirkkokriittiset kommentit osuivat tilanteessa, jossa kulkueen järjestäjä eli entinen Helsingin Seta oli kyennyt houkuttelemaan jopa Helsingin aiemman piispan kulkueensa kärkeen. Arvokonflikti ei olisi voinut tulla näkyväksi keskeisemmässä kohdassa.

Mainehaitasta kärsi myöhemmin myös alussa mainittu kustannusyhtiö Tammi, ja sekin Pride-viikolla. Nettiaktivistit äkkäsivät, että kustantamo julkaisi ennakkomainoksen Rowlingin tulevasta kirjasta juuri juhlinnan keskellä. He syyttivät Tammea ”transfobiseksi” – koska twitterkansa tietenkin tietää, että Rowling on somessa suoranainen transfobisuuden symboli. Syyttelijöiden mukaan Tammi oli tempauksellaan hyökännyt koko Pride-ideologiaa vastaan ja sijoittunut näin ollen sortajien joukkoon. Mikään pieni anteeksipyyntö ei tällaisessa järkyttävässä tilanteessa riitä. Ja mitä seurasi? Tammi julkaisi nopeasti tiedotteen, jossa se pyyteli nöyrästi anteeksi tapahtunutta. ”Ajoituksemme oli tahditon. Olemme pahoillamme ja poistimme julkaisun. Kustantamona irtisanoudumme transfobiasta.”

Poistimme julkaisun? Onko Rowling transfobinen? Tai entä jos olisikin? Tammi joutui väijytykseen. Sen työntekijät eivät tieneet, että nykyään ei ole neutraalia tiedonvälitystä. Peruuttelua toteuttavat woke-aktivistit ovat jatkuvasti liikkeellä lobaten oman asiansa puolesta. Aikakauteen sopivasti he heittelevät syytöksiä Twitterissä ja Instagramissa asettaen ”väärinajattelijoiden” olemassaolon oikeuden kyseenalaiseksi. Kiltit ja ikävä kyllä myös helposti vedettävät suomalaiset – kuten muuten monet liike-elämän toimijat hyvin tietävät – eivät voi edes kuvitella, että he olisivat manipuloimisen kohteina. Näin kävi myös vanhalle kustantajalle Tammelle.

Kun annatte minulle kiintopisteen, väännän maapallon paikoiltaan, sanoi eräs varhainen fysiikan pohtija (Arkhimedes). Tänäpäin olisi syytä pohtia, kannattaako antaa kiintopistettä.

Kirkon ja teologian näkökulmasta mainehaitta voi nousta vähitellen olennaiseksi tekijäksi. Tulkaa kaikki -liikkeen viljelemät syrjintäsyytökset ovat jo muuttaneet monen seurakuntaneuvoston toimintaa täysin ilman asiallisia perusteita. Kirkon väkeä ohjataan pelolla. Se on kurja tulevaisuuden näkymä arjen seurakuntatyöhön. Mainehaitalla ei ainoastaan pyritä saamaan Tulkaa kaikki -liikkeen ja Seta:n tuottamia ohjelmia kirkon käyttöön. Yhtä voimakkaasti sen avulla pyritään estämään Raamattuun ja tunnustukseen pitäytyvien kristittyjen toiminta seurakuntien piirissä. Ehkä hämmäntävintä kirkon piirissä on se, että Tulkaa kaikki -liikkeen cancel-toiminnat ovat pyrkineet lakkauttamaan perinteisen, kirkon virallisten lähetysjärjestöjen lähetystyön Suomessa. Suuri osa käytännön esimerkeistä koskee nimittäin lähetysmäärärahojen jäädyttämistä. Tämä on fakta, jonka kuka tahansa voi tarkistaa pöytäkirjoista. Voi vain kuvitella, minkälaiseen teologiaan tuollainen toiminta perustuu.

6. Propagandan välineet

Sitten keinohin. Propaganda on vääristeltyä tietoa tai informaatiota käyttävää viestintää, joka pyrkii muokkaamaan kuulijaa. Se on manipuloivaa, polarisoivaa ja häikäilemätöntä. *Manipuloivaa* propaganda on siksi, että puheen tarkoitus on estää kuulijaa saamasta asioista tarkkaa tietoa ja korvata muu informaatio yksinkertaistetulla, puhujaa suosivalla viestillä. Siksi propagandan sisällöt ovat yleensä aina vääristeleviä tai vähintäänkin puutteellisia osatotuuksia. Propaganda on välttämättä *polarisoivaa*, koska puhuja aina vastustaa olettamaansa vihollista ja pyrkii kuvaamaan tämän mahdollisimman vastenmielisenä. On ilmiselvää, että some on täynnä propagandaa – myös arvo-konfliktissa.

Tuntemme sotapropagandan ja antisemitistisen propagandan. Käyttöyhteyksiä on paljon. Manipulointi löytää aina keinonsa. Propaganda käyttää ensinnäkin hyväkseen yhteiskunnassa tai sen eri ryhmissä vallalla olevia ennakkoluuloja. Taitava puhuja tuntee yleisönsä. Esimerkiksi poliittisissa tai uskonnollisissa yhteyksissä hän tuntee myös heidän taustansa ja ajattelun lähtökohdat. Ajatusten muokkaamisessa käytetään hyväksi oman aatteen hellimiä “myyttejä” ja uskomuksia. Toisaalta uhkakuvat ja viholliskuvat ovat runsaasti käytössä.

(a) *Vihollisuuden korostaminen* on tärkeätä propagandan tekijälle siksi, että polarisointi on toiminnan keskeisiä keinoja. Omia joukkoja ei saada liikkeelle, jos vastakkainasettelu ei ole riittävän voimakas. On toki muistettava, että yhteiskunnassa on aina vastakkaisia mielipiteitä ja uskomuksia. Niitä on myös uskontojen piirissä – omaa luterilaisuuttamme unohtamatta. Propagandan viholliskuvat ovat jotain muuta. Ne eivät perustu todellisiin näkemyseroihin, vaan valheellisiin kuviin vastapuolesta. Manipulointi onnistuu vain todellisuutta vääristelemällä. Siksi vastaavasti avoin tieto, dokumentoidut väitteet ja argumentoinnin rehellisyys tekevät manipuloinnin vaikeaksi.

Keinovalikoimaan kuuluu edelleen esitetyn väitteen alkuperän häivyttäminen. Salaliittoteoriat vetoavat nimenomaan siihen, että avoin yhteiskunta estää puhujan kuvaaman totuuden esille tuloa. Professori Petri Karonen nimittää tällaista toimintatapaa mustaksi propagandaksi. “Mustasta propagandasta on kyse silloin, kun viestin tosiasiallinen lähettäjä ei helposti selviä tai kun pyritään antamaan vaikutelma siitä, että viesti tulee ‘kotimaisesta’ luotettavasta lähteestä. Erityisesti toisen maailmansodan aikana monet maat pyrkivät aiheuttamaan sekaannusta vastustajassaan salaamalla radio-lähetysten alkuperän.” Samaan tapaan on näinä aikoina toiminut Pietarin trollitehdas.

Joonas Pörstin esille nostama ryhmän omien kertomusten, narratiivien, näkökulma on tärkeä. Propaganda vahvistaa identiteettiä. Kuten aiemmin nähtiin, koko postmodernismi on nimetty aikaan suurten kertomusten kaatamiseksi ja niiden korvaamiseksi uusilla kertomuksilla. Jälkimmäiset ovat yleensä mahtailevia narratiiveja marginaalin oikeuttamisesta ja suuren oikeudenmukaisuuden toteutumisesta. Epäilemättä tietyt projektit ovat lisänneet yhteiskunnassa tasa-arvoa joiltain osin. Tällä ei ole kuitenkaan mitään tekemistä niiden propagandististen kertomusten kanssa, jotka väittävät onnen ajan koittavan vihollisen kaaduttua ja uuden narratiivin saatua vallan.

Postmoderni aika keskittyy identiteettiin ja vaatii toisilta nimenomaan puhujan narratiivin kuulemista ja suorastaan omaksumista. Tässä lienee keskeinen syy siihen, että sosiaalisen median kielenkäyttö hyödyntää juuri propagandan välineitä. Asetelma sopii totuudenjälkeiseen aikaan. Terveestä harkinnasta, argumenttien avoimesta punnitsemisesta ja rehellisestä kritiikistä on siirrytty vähitellen yhden totuuden sosiaaliseen mediaan. Kriitikot puhuvat siitä, että some vaatii kansalaisia omaksumaan 2020-luvun Twitterin arvot. Tähän liittyy edelleen huomio siitä, että sosiaalisen median kansantuomioistuimen edessä ei saa kirjoittaa “narratiivia vastaan” (against the narrative). Esimerkkejä näistä olemme nähneet edellä riittävästi.

Manipuloinnilla luodaan *joukkohenkeä*. Sen avulla synnytetään myös kuvitelma sisäpiirin voimasta. Kuten jäljempänä todetaan, oikeiden näkemysten omaksumisesta tehdään helposti sosiaalisen hyväksynnän kriteeri, vapaalippu “turvalliseen tilaan”. Psykologisessa manipuloinnissa hyödynnetään stereotyyppioita, jotka ovat ihmisten syvään juurtuneita oletuksia vaikkapa ulkomaalaisista tai marginaaliryhmistä, tai eri tavalla ajattelevista poliittisista ryhmistä tai toisin uskovista kirkollisista ryhmistä – somessa usein tunnustuksellisista kristillisistä ryhmistä.

(b) Mitä propaganda on käytännössä? Sille on ennen kaikkea tyypillistä kärkevä kieli. Propagandassa käytetään toimintaan aivan erityisellä tavalla räätälöityä terminologiaa. Sanat ovat toki usein

samoja kuin muussa puheessa, mutta niiden *merkitystä ja käyttöyhteyttä vaihdetaan*. Kaikkein tavallisin keino on nimetä vastapuoli sanalla, joka herättää kielteisiä tunteita. Englantilaiset tuntevat sanonnan “give a dog a bad name and hang him” (annetaan koiralle hirveä nimi ja hirtetään se). Kun ihmisen tai ryhmän maine pystytään kyseenalaistamaan, sitä on vaikea saada takaisin.

Tähän liittyy toisinaan niin sanottu bullshit-metodi. Jotkut nimittävät termejä “*hyvesanoiksi*”. Kyse on vaikeatajuisista ja epämääräisistä termeistä, joiden avulla vahvistetaan mielikuvaa siitä, että esitetty asia on tärkeä: visio, proaktiivinen, synergia ja ydinsaaminen kuuluvat tähän joukkoon. Postmoderni ideologia on täynnä tällaisia turhia käsitteitä, joilla itsessään ei ole oikeastaan mitään sisältöä, kuten patriarkalismi, intersektionaalisuus, sukupuolen moninaisuus ja miksei myös toksinen maskuliinisuus (jolle ei löydy vastinetta toksinen feminiinisyys). Olemme nähneet muissa luvuissa runsaasti esimerkkejä näistä.

Nimittelyyn kuuluvat tietenkin *haukkumasanat*, joita some on täynnä: kommunisti, natsi, fasisti, rasisti, terroristi jne. Lisäksi puheenvuoroissa voidaan käyttää vahvoja metaforia. Kansanmurhia ja sotia pohjustetaan usein propagandalla, joka voimistaa viholliskuvaa käyttämällä pilkallisia metaforia. Jokainen on nähnyt dokumenteista, miten juutalaisia kuvattiin natsi-Saksassa syöpäläisiksi ja rotiksi. Afrikan konflikteissa kansanvähemmistöjä nimitetään vaarallisiksi käärmeiksi. Näin synnytetään mielikuva uhasta, joka on pakko poistaa. Nykyään somen tekniikkaan voivat kuulua esimerkiksi polarisoivat meemit ja gifit, jotka ajavat samaa asiaa. Jos keskustelija nimetään syrjiväksi ja alistavaksi valkoisen ylivallan edustajaksi, hän on uhka.

Lainaus *Kommunismien mustasta kirjasta* muistuttaa, että pyrkimys on ajaton. “Ampukaa nämä raivotautiset koirat. Kuolema tälle sakille, joka kätkee hurjat hampaansa ja kotkankyntensä kansalta! Alas tuo korppikotka Trotski, jonka suusta verinen myrky valuu, mädättäen marxismien suuret ihanteet! Alas nämä alhaiset eläimet! Lopettakaamme iäksi nämä kurjat kettujen ja sikojen sekasikiöt, nämä haisevat ruumiit!” (Werth, *Kommunismien musta kirja*).

Propagandassa luodaan myös *uusiokieltä*. Tämä piirre on tuttu jo George Orwellin kirjan teemoista. Kirjailija pohti propagandistisen kielen ominaisuuksia totalitarismin luonnetta arvioivassa romaanissaan *Vuonna 1984*. Sen iskulauseet ovat tulleet etenkin kirjallisuuden ystäville vuosien varrella tutuiksi: sota on rauhaa, vapaus on orjuutta ja tietämättömyys on voimaa. Kirjailija tunnisti hyvin propagandan dynamiikan. Uusiokieleen kuuluu nimenomaan merkityksen kääntäminen. Kielteiset ominaisuudet muutetaan hyväksi ja hyvät ongelmallisiksi. Yhden vapaustaistelija on tietenkin aina toisen terroristi. On eri asia, puhutaanko murhaamisesta vai likvidoinnista. Asia muuttuu polttavammaksi, kun aletaan kysyä, mitä merkitsee esimerkiksi “oikeus rakastamiseen”.

Vastaavaa tekniikkaa toteuttaa *kontekstin vaihtaminen*. Siinä sinänsä tavallinen – usein juridinen – termi tuodaan asetelmaan, jossa termin edellytykset eivät täyty. Tulkaa kaikki -liikkeen kannattajien kirjoittaessa seksuaalisten vähemmistöjen asemasta kaikkein tavallisin vastustajan syyllistäminen tapahtuu yleensä sanalla “syrjintä”. Lyhyessäkin lehtikirjoituksessa tai kommentissa sana saattaa esiintyä lukuisia kertoja. Propagandan monet keinot ovat siten täydessä käytössä: sanan vieminen väärään yhteyteen ja sen manipulatiivinen *toisto*. Syrjintä on juridinen termi. Todellisesta syrjinnästä voi saada tuomion oikeudessa. Sukupuoli-identiteettiin liittyvien ideologisten näkemysten väliset kiistat eivät kuitenkaan ole syrjintää. Ei nimittäin ole laitonta edustaa gender-ideologian käsityksistä poikkeavia näkemyksiä Suomessa. Laki ei myöskään suosita LGBTQ-ryhmien aatteellisten kantojen omaksumista. Mutta kun julkisessa sanassa ja etenkin sosiaalisessa mediassa toistellaan kerta toisensa jälkeen, että toisenlaisten kantojen edustaminen on syrjintää, yleinen mielipide alkaa vähitellen muuttua.

Lopuksi voidaan kiinnittää huomiota henkilöimiseen. Kiista kuin kiista tarvitsee yleensä *syntipukin*. Kaikkia ei kannata syyttää. Asialla on yksinkertainen psykologinen perustansa. Kun vastustaja saa kasvot, ja tämän piirteet vääristellään inhottaviksi, sekä vastustajaa että tämän edustamaa asiaa on helpompi vihata. Vaikka tätä keinoa on käytetty paljon nimenomaan rotuennakkoluulojen vahvistamiseen, se on saanut uuden elämän jännitteissä, joissa kiistellään identiteeteistä ja niiden oikeudesta.

(c) *Osaa propagandan kielestä voitaisiin nimittää tarvellyksi retoriikaksi*. Sitä on *misinformaatio* eli todellinen *valhetieto* tai valeuutinen, joka on merkittävä propagandan väline. Sotia on jopa Poh-

jolassa aloitettu väittämällä Suomen ampuneen ensimmäiset laukaukset. Tavallisemmissa esimerkeissä postmodernin ajan ideologisissa kiistoissa julkisuuteen tuodaan erityisesti sosiaalisen median kautta valheellisia väittämiä joko itse edustetuista ajatuksista ja niiden myönteisistä perusteluista, tai oletetun vastapuolen perustelujen heikkoudesta.

Näitä tekniikoita tukevat *iskulauseet*. Lähes kaikki muistavat *Tuntemattomassa sotilaassa* esiintyvän rajan takaa kaikuvan lauseen, joka kulkee kulttuurissamme muodossa: “Suomipoika tule tänne niin saat leipää” – ja on siirtynyt aina mainoksiin asti. Rakkaus on tietysti iskulauseiden perusmateriaalia. All you need is love. Journalistitkin kuvittelevat tunnistavansa, mikä kristinuskossa on keskeisintä: “Kaikkihan tietävät, että kristinuskon perusajatus on rakkaus”. Make love, not war. Rakasta ja tee mitä tahdot. Sanana rakkaus herättä tunteita, mutta ilman määrittelyä se on tyhjä termi. Esimerkit eivät helpolla lopu. Iskulauseella on ilmeisesti hyvä teho siitä huolimatta, että sen sisältö olisi täyttä huttua. War is over, if you want it. Tai nykyään: Tämä ei ole keneltäkään pois. Ellei sitten: “#KillAllMen”. Se tuntuisi olevan joltain pois. Somepropaganda ei tunne rajoja.

Yksi tavallisimpia huonon retoriikan keinoja on *karikatyyrin* rakentaminen. Tämä tunnetaan olkiukko-teorianana. Kun toisesta rakennetaan mahdollisimman huono kuva, on helppo hyökätä vääristelyä näkemystä vastaan. Vääristelyssä auttaa tietysti *ad hominem*-peruste. Sen mukaan toisen persoonassa tai kyvyissä on jotain niin heikkoa, että näkemyksen täytyy olla väärä.

(d) Kirkon ja teologian näkökulmasta sanankäytössä ollaan aina herkkien asioiden kanssa tekemisissä ja kirkon omalla alueella – tunnustammehan me Suomessa “sanan kirkon”. Ensinnäkin voidaan kiinnittää huomiota siihen, että todellinen moraalikeskustelu korvautuu somen propagandassa iskulauseilla. Kirkon ei tule alistua tällaiseen mittelöön, vaan tarjota vastineeksi laajoja ja perusteellisia eettisiä arvioita eri aiheista. Jos joku ei niitä lue, yksi lysti. Tiedostavat ja fikset ihmiset lukevat ja historia osoittaa, että he aina lopulta nousevat esiin. Twitterissä ei periaatteita laadita.

Propagandaa koskeva moraalikeskustelu pitää sisällään myös kysymyksen kielen synneistä. Kirkko muistuttaa, että halventava puhe on syntiä siinä missä lyöminenkin. Vuorisaarna kannattaisi kerrata silloin tällöin. Muutoinkin kirkko kehoittaa oman “sanan identiteettinsä” perusteella kuuli-joita ja somekeskustelijoita arvioimaan asioita synnin ja armon näkökulmasta. Yhteiskunnassa olisi syytä yrittää tulla toimeen kaikkien kanssa, olipa henkilön ideologia tai uskonnollinen näkemys kuinka vahva ja korkea tahansa. Kirkko ei kuitenkaan ole yhteiskunta. Se on ainoa taho, joka tarjoaa täydellistä anteeksiantamusta Kristuksen kertakaikkisen sovitustyön perusteella.

7. Kirkko jälkikristillisen kulttuurin puristuksissa

Arvosodan aikakausi ei turhaan puhu identiteetistä. Se on nostanut jakolinjan kristillisen identiteetin ja jälkikristillisen humanismin välille. Gender-ideologian identiteettipolitiikka hakee oikeutusta ja valtaa sellaisille uusille identiteeteille, jotka sotivat kristillistä ihmiskäsitystä vastaan. Perinteisellä tavalla Raamatun näkemyksiin sitoutuva uskova on joutunut tässä vastakkainasettelussa huonoon seuraan. Hänet on nimetty etuoikeutettuun eliittiin kuuluvaksi, syrjintään taipuvaiseksi sortajaksi. Postmodernin narratiivin mukaan hän yrittää sitoa myös kristinuskosta vapautuneet ihmiset uskonnollisen orjamoraalin sääntöihin. Tässä asetelmassa kristitystä maalataan kuva sortohierarkian huipulla istuvana valkoisen ylivallan edustajana.

Kun seuraa niin sosiaalisen median kuin Suomen julkisen keskustelun aktivistien toimintaa, ei voi välttyä ajatukselta, että kristinuskon suuren narratiivin kaatamisen projekti on lopulta tuottanut kristillisen opin ja etiikan vastakuvan. Tämä on syytä todeta ääneen siitä huolimatta, että monet toimijat ovat tähän määrätietoisesti pyrkineet. Vaikka monet aktivistit hakevat inklusivismillaan sosiaalista oikeudenmukaisuutta (social justice), heidän toimensa tuottavat vain sen parodian. Teologisesta näkökulmasta katsottuna identiteettipolitiikan mukainen nettiaktivismi rikkoo lähes kaikkia Jumalan käskyjä. Toiminta on väkivaltaista ja hyökkävää, se edistää ja suosittelee vastuutonta seksuaalista käyttäytymistä, se turvautuu jatkuvasti vääristelyyn ja propagandistisiin valheisiin sekä uhkailee ja mustamaalaa lainkuuliaisia kansalaisia. Ensimmäisen käskyn Jumala nimetään usein patriarkalismin symboliksi ja hänen elämänohjeidensa noudattamista pidetään orjamoraalina. Näin tehdessään someaktivistit kannattavat ja edistävät rakkaudettomuutta. Vastakkainasettelu vahvistaa, että postmodernismissa on aina kyse myös kristinuskon kaatamisesta.

Luterilaisen kirkon sisällä jakolinja on etenkin teorian tasolla perin dramaattinen. Kysymykset koskettelevat nimittäin kirkon olemusta ja kirkkolain ensimmäiseen pykälään liittyviä periaatteita – pappislupauksesta puhumattakaan. Kristinuskon kertomusta kaatava postmoderni ideologia pyrkii näiden kyseenalaistamiseen – ja niin näyttävät tekevän myös monet kyseisiä aatteita kannattavat virkaan vihityt pastorit. Kyse on Raamatun asemasta, erosta uskon ja epäuskon välillä ja ateismin näkemysten vallasta seurakuntien toiminnassa. Tällaisen tilanteen kuvaamisessa militantti retoriikka ei ole kovin kaukaa haettu. Ei ole liioiteltua puhua arvosodasta.

Jännitteidenkin keskellä kirkkojen tulee muistaa oma identiteettinsä. Vastakkainasettelujen aika-kausi on hedelmätön. Aggressiot eivät synnytä elämää eivätkä vahvasta tervettä yhteiskuntaa. Kirkkojen tehtävänä arvosodan keskellä on julistaa anteeksiantoa ja sovinnon evankeliumia. Se on erityisen tarpeellista tilanteessa, jossa monet keskustelijoista ovat menettäneet luottamuksensa Raamatun sanomaan ja Kristuksen tarjoaman sovituksen todellisuuteen. Me kaikki yhdessä tarvitsemme mahdollisuutta väärin tekojen ja pahojen puheiden sovitteluun. Tarvitsemme armoa, jotta sovinnollinen yhteiselämä voisi tuoda edes hieman rakkautta tämän jakolinjoja täynnä olevan someaikakauden keskelle.